

היה קורא פרק שני ברכות

יז.

עין משפט
נר מצוה

מה א טושיע אר"ם קי
קב סעיף א:
ב טושיע מינן מקפא
סעיף ד:
ג טושיע מינן מהלכות
דעת הלכה ז:
מה ד מיי"ס פ"ה מהל'
תשובה הלכה ז:

תורה אור השלם

1. טוב שם משמך טוב היום הפנות מיום הולדתו.
2. מענה רך ישיב חמה ודבר עצב יעלה אף.
3. ריאשית חכמה דקראת ה' שכל טוב לכל עשייתם תהלתו עמדת לעד.
4. ואל אציל בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו. שמת כד יא' נשים שאגנות קמנה שמענה קולי בנות בשחות האונה אמרת:
5. ישעיהו לב ט' אלופינו מסובלים אין פרוץ ואין יוצאת ואין צנחה ברחבתיה. תהלים קמז יד'

כפמליא של מעלה. בחצורת שרי האומות. שכשהשרים של מעלה יש תגר צנייהם תיפק יש קטטה צין האומות כדכתיב ועמה אשוב להלחם עם שר פרס (דניאל א'). **וכפמליא של מעלה.** בחצורת החכמים: צקן אורה: וזמי מעבד. שאין לנו עושים לרונך: שאור שעשיהם. יצר הרע שבלבנו הממילנו: איני כדאי. לא הייתי משוה והגון להיות נזר: ועשיו שגורסי. מה חשיבותי הרי אני כאילו לא נוצרתי: ק"ו. שבמיתתי עפר אני: מרק. כלה והתם: כי הוה מסיים ספרא דליוז. על שם שאיז נפטר בשם טוב: מרגלא בפומיה.

ונפשי בעפר כבש תהיה. מה עפר אינו מקבל כליה לעולם כן יהי רצון שזרעתי לא יכלה לעולם כמו שהוה אומר והיה זרעך כעפר הארץ: **אני** בריה וחברי בריה. כלומר יש לו לצ כמוני להצמין צין טוב לע: **העושה שלא** לשמה נוח לו שא נברא. וא"ת האמר רב יהודה אמר רב פקח מקום שהגנו (ד' ז'): לעולם יעסוק אדם בצורה וצמנות אפי' שלא לשמה שמתוך שלא לשמה לא לשמה וי"ל דהכא מייירי שאינו לומד אלא לקנות חכמיו והתם מייירי שלומד ע"מ שיכבדוהו': פקח

בכפמליא של מעלה ובכפמליא של מטה ובין התלמידים העוסקים בתורתך בין עוסקין לשמה בין עוסקין שלא לשמה וכל העוסקין שלא לשמה יהי רצון שיהו עוסקין לשמה. ר' אלכסנדר בתר צלותיה אמר הכי יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתעמידנו בקרן אורה ואל תעמידנו בקרן חשכה ואל ידוה לבנו ואל יחשכו עינינו איכא דאמרי הא רב המנוגא מצלי לה ור' אלכסנדר בתר דמצלי אמר הכי רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבועיה ושעבוד מלכות יהי רצון מלפניך שתצילנו מידם וגשוב לעשות חוקי רצונך בלבב שלם. רבא בתר צלותיה אמר הכי אלהי עד שלא נוצרתי איני כדאי ועכשיו שנוצרתי כאלו לא נוצרתי עפר אני בחיי ק"ו במיתתי הרי אני לפניך ככלי מלא בושה וכלימה יהי רצון מלפניך ה' אלהי שלא אחמא עוד ומה שחטאתי לפניך מרק ברחמיך הרבים אבל לא ע"י יסורין וחלאים רעים והיינו וידוי דרב המנוגא זמתי ביומא דכפורי. מר בריה דרבינא כי הוה מסיים צלותיה אמר הכי אלהי נצור לשוני מרע ושפתותי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך ובמצותיך תרדוף נפשי ותצילני מפגע רע מיצר הרע ומאשה רעה ומכל רעות המתרגשות לבא בעולם וכל החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבותם יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי. רב ששת כי הוה יתיב בתעניתא בתר דמצלי אמר הכי רבון העולמים גלוי לפניך בזמן שבית המקדש קיים אדם חוטא ומקריב קרבן ואין מקריבין ממנו אלא חלבו ודמו ומתכפר לו ועכשיו ישבתי בתענית ונתמעט חלבי ודמי יהי רצון מלפניך שיהא חלבי ודמי שנתמעט כאילו הקרבתי לפניך על גבי המזבח ותרצני. ר' יוחנן כי הוה מסיים ספרא דאיוב אמר הכי סוף אדם למות וסוף בהמה לשחיטה והכל למיתה הם עומדים אשרי מי שגדל בתורה ועמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו וגדל בשם טוב ונפטר בשם טוב מן העולם ועליו אמר שלמה טוב שם משמך טוב ויום המות מיום הולדתו. מרגלא בפומיה דר"מ גמור בכל לבבך ובכל נפשך לדעת את דרכי ולשקוד על דלתי תורתך נצור תורתך בלבבך ונגד עיניך תהיה יראתי שמור פיך מכל חמא וטהר וקדש עצמך מכל אשמה ועון ואני אהיה עמך בכל מקום. מרגלא בפומיהו דרבנן דיבנה אני בריה וחברי בריה

א) יומא פו: ג) ג' י"ג א"ר יתנו כי הוה מסיים ר"מ ספרא דליוז: א) נחמות דף קי. לעיל ה: ו"ש"ג, ד) ו"ש"ג בל"ג, ט) ס"א ללמדיהם לא נאמר אלא לעושים: ו) סוטה דף ט"א, ו) דף ק"ג, ח) ויהי ע"ז, ט) ו"ש"ג, י) ו"ש"ג תענית ו. חוספות ד"ה וכל העוסק ומוס' פתחים ג: ד"ה וכל ומוס' מיר כג: ד"ה שמתוך ומוס' סוטה כג: ד"ה ללמדיהם

גליון הש"ס

ברשי"ו ר"ה אני בו וכן חברי עם הארץ. ע"פ סוטה דף ג' ע"פ מוס' ד"ה הלוקח:

מוסף תוספות

א. בתוס' ר"ה הוסף, כדו לקיים אלא כדו לקנות.

מוסף רש"י

אחד המרבה ואחד הממעט. להכי קרנות (נחיות קי). באקרויי בנייהו כו'. שטוחות על נהינן להיילן לביה הספר לקרוס מקלא (סוטה כג.).

רב ניסים גאון

ועפעפך יישרו נגדך. אית"י מפרש במסכתא מגילה למפרע הקורא את המגילה למפרע (דף י"ח) אמר לי רמי בר תמא] רבוי ישיבה מדיפתי מאי (משלי ז) ועפעפך יישרו נגדך אמר ליה אלו דברי תורה שכתב בהן (ט) התעייף עיניך בו (ישירם) ואפילו הכי מיושרין] הן אצל ר' מאיר:

לנקטר דצפרק מקוס שהגה (פסמים ז'): אמרי' רבא רמי כתיב] עד שמיס חסדך וכתיב] מעל שמיס כאלן בעוסק שלא לשמה כו' והתם איירי צמיקים כדי שיכבדוהו וכן משמע צירוסלמי דפירקין: ויאללו וישאו. שבעו מזיו השכינה כאילו אכלו ושמו: גדולה הצטטה. שהרי קראן שאגנות וצוטמות: לצי כנישפא. מיוקות של בית רבן היו רגילין להיות ללמדים לפני רבן צבית הכנסת: צי רבנן. צית המדרש ששם שונים משנה וגמרא: ועטרו וגברייהו. ממתנות לצעליהן ונותנות להם רשות ללכת וללמוד תורה צעיר אחרת: מפטרי רבנן. זה מזה שהיה נוטל רשות מחכיו לשון צביתו ולארכו: עולמן הראה צחיך. כל כרכך תמנא: פיך ידני חכמות. צלשון צרכה היו אומרים: יישרו. לשון יושר. שמהל מנין צתורה כהלכה: כל

אני מלאכתי בעיר והוא מלאכתי בשדה אני משכים למלאכתי והוא משכים למלאכתי כשם שהוא אינו מתגדר במלאכתי כך אני איני מתגדר במלאכתי ושמא תאמר אני מרבה והוא ממעיט א שנינו אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים. מרגלא בפומיה דאביי לעולם יהא אדם ערום ביראה ²מענה רך א משויב חמה ומרבה שלום עם אחיו ועם קרוביו ועם כל אדם ואפילו עם נכרי בשוק כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד למטה ויהא מקובל על הבריות אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הקדימו אדם שלום מעולם ואפילו נכרי בשוק. מרגלא בפומיה דרבא תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים שלא יהא אדם קורא ושונה ובוטח באביו ובאמו וברכו וכמו שהוא גדול ממנו בחכמה ובמנין שנאמר ³ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם לעושים לא נאמר אלא לעושיהם לעושים ולא לעושים שלא לשמה וכל העושה שלא לשמה נוח לו שלא נברא. מרגלא בפומיה דרב [לא כעולם הזה העולם הבא] יהעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיא ולא פריה ורביה ולא מושא ומתן ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות אלא צדיקים יושבין ועמרתיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה שנאמר ⁴ויחוו את האלהים יאכלו וישתו: גדולה הבטחה שהבטיחן הקב"ה לנשים יותר מן האנשים שנא' ⁵נשים שאגנות קומנה שמענה קולי בנות בוטחות האונה אמרתי א"ל רב לר' חייא נשים במאי זכין ⁶באקרויי בנייהו לבי כנישתא וכאתנויי גברייהו בי רבנן ונטרין לגברייהו עד דאתו מבי רבנן. כי הוה מפטרי רבנן מבי ר' אמי ואמרי לה מבי ר' חנינא אמרי ליה הכי עולמן תראה בחיך ואחריתך לחיי העולם הבא ותקותך לדור דורים לבך יהגה תבונה פיך ידבר חכמות ולשונך ירחיש רננות עפעפך יישרו נגדך עיניך יאירו במאור תורה ופניך יזהירו כוזהר הרקיע שפתותיך יביעו דעת וכליותיך תעלוזנה מישרים ופעמך ירצו לשמוע דברי עתיק יומין. כי הוה מפטרי רבנן מבי רב חסדא ואמרי לה מבי ר' שמואל בר נחמני אמרו ליה הכי ⁶אלופינו מסובלים וגו' אלופינו מסובלים רב ושמואל ואמרי לה רבי יוחנן ור' אלעזר חד אמר אלופינו בתורה ומסובלים במצות וחד אמר אלופינו בתורה ובמצות ומסובלים ביסורים

אני מלאכתי בעיר והוא מלאכתי בשדה אני משכים למלאכתי והוא משכים למלאכתי כשם שהוא אינו מתגדר במלאכתי כך אני איני מתגדר במלאכתי ושמא תאמר אני מרבה והוא ממעיט א שנינו אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים. מרגלא בפומיה דאביי לעולם יהא אדם ערום ביראה ²מענה רך א משויב חמה ומרבה שלום עם אחיו ועם קרוביו ועם כל אדם ואפילו עם נכרי בשוק כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד למטה ויהא מקובל על הבריות אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הקדימו אדם שלום מעולם ואפילו נכרי בשוק. מרגלא בפומיה דרבא תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים שלא יהא אדם קורא ושונה ובוטח באביו ובאמו וברכו וכמו שהוא גדול ממנו בחכמה ובמנין שנאמר ³ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם לעושים לא נאמר אלא לעושיהם לעושים ולא לעושים שלא לשמה וכל העושה שלא לשמה נוח לו שלא נברא. מרגלא בפומיה דרב [לא כעולם הזה העולם הבא] יהעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיא ולא פריה ורביה ולא מושא ומתן ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות אלא צדיקים יושבין ועמרתיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה שנאמר ⁴ויחוו את האלהים יאכלו וישתו: גדולה הבטחה שהבטיחן הקב"ה לנשים יותר מן האנשים שנא' ⁵נשים שאגנות קומנה שמענה קולי בנות בוטחות האונה אמרתי א"ל רב לר' חייא נשים במאי זכין ⁶באקרויי בנייהו לבי כנישתא וכאתנויי גברייהו בי רבנן ונטרין לגברייהו עד דאתו מבי רבנן. כי הוה מפטרי רבנן מבי ר' אמי ואמרי לה מבי ר' חנינא אמרי ליה הכי עולמן תראה בחיך ואחריתך לחיי העולם הבא ותקותך לדור דורים לבך יהגה תבונה פיך ידבר חכמות ולשונך ירחיש רננות עפעפך יישרו נגדך עיניך יאירו במאור תורה ופניך יזהירו כוזהר הרקיע שפתותיך יביעו דעת וכליותיך תעלוזנה מישרים ופעמך ירצו לשמוע דברי עתיק יומין. כי הוה מפטרי רבנן מבי רב חסדא ואמרי לה מבי ר' שמואל בר נחמני אמרו ליה הכי ⁶אלופינו מסובלים וגו' אלופינו מסובלים רב ושמואל ואמרי לה רבי יוחנן ור' אלעזר חד אמר אלופינו בתורה ומסובלים במצות וחד אמר אלופינו בתורה ובמצות ומסובלים ביסורים

אני מלאכתי בעיר והוא מלאכתי בשדה אני משכים למלאכתי והוא משכים למלאכתי כשם שהוא אינו מתגדר במלאכתי כך אני איני מתגדר במלאכתי ושמא תאמר אני מרבה והוא ממעיט א שנינו אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים. מרגלא בפומיה דאביי לעולם יהא אדם ערום ביראה ²מענה רך א משויב חמה ומרבה שלום עם אחיו ועם קרוביו ועם כל אדם ואפילו עם נכרי בשוק כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד למטה ויהא מקובל על הבריות אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הקדימו אדם שלום מעולם ואפילו נכרי בשוק. מרגלא בפומיה דרבא תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים שלא יהא אדם קורא ושונה ובוטח באביו ובאמו וברכו וכמו שהוא גדול ממנו בחכמה ובמנין שנאמר ³ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם לעושים לא נאמר אלא לעושיהם לעושים ולא לעושים שלא לשמה וכל העושה שלא לשמה נוח לו שלא נברא. מרגלא בפומיה דרב [לא כעולם הזה העולם הבא] יהעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיא ולא פריה ורביה ולא מושא ומתן ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות אלא צדיקים יושבין ועמרתיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה שנאמר ⁴ויחוו את האלהים יאכלו וישתו: גדולה הבטחה שהבטיחן הקב"ה לנשים יותר מן האנשים שנא' ⁵נשים שאגנות קומנה שמענה קולי בנות בוטחות האונה אמרתי א"ל רב לר' חייא נשים במאי זכין ⁶באקרויי בנייהו לבי כנישתא וכאתנויי גברייהו בי רבנן ונטרין לגברייהו עד דאתו מבי רבנן. כי הוה מפטרי רבנן מבי ר' אמי ואמרי לה מבי ר' חנינא אמרי ליה הכי עולמן תראה בחיך ואחריתך לחיי העולם הבא ותקותך לדור דורים לבך יהגה תבונה פיך ידבר חכמות ולשונך ירחיש רננות עפעפך יישרו נגדך עיניך יאירו במאור תורה ופניך יזהירו כוזהר הרקיע שפתותיך יביעו דעת וכליותיך תעלוזנה מישרים ופעמך ירצו לשמוע דברי עתיק יומין. כי הוה מפטרי רבנן מבי רב חסדא ואמרי לה מבי ר' שמואל בר נחמני אמרו ליה הכי ⁶אלופינו מסובלים וגו' אלופינו מסובלים רב ושמואל ואמרי לה רבי יוחנן ור' אלעזר חד אמר אלופינו בתורה ומסובלים במצות וחד אמר אלופינו בתורה ובמצות ומסובלים ביסורים